

Tendrapportage notariaat
Tarieven veel voorkomende akten
Eindrapportage

Een onderzoek in opdracht van het WODC

Jaap Wils
André Oostdijk

B2919

Leiden, 22 oktober 2004

Voorwoord

Dit is het eindrapport van het onderzoek *Tendrapportage notariaat, tarieven veel voorkomende akten* dat Research voor Beleid in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) van het ministerie van Justitie heeft uitgevoerd. Dit deelonderzoek was gericht op het inzicht verschaffen in de stand van zaken op het gebied van de notariële tarieven in de registergoederenpraktijk en de familiepraktijk. Hierbij is gebruik gemaakt van negen situaties die een goed beeld geven van het deel van de notarispraktijk waarmee veel consumenten in aanraking komen.

Het onderzoek is vanuit het WODC begeleid door mevrouw E.C. van Ginkel. Wij danken haar voor de plezierige samenwerking. Daarnaast bedanken wij alle respondenten voor hun tijd en inzet waarmee ze dit onderzoek mogelijk maakten.

André Oostdijk
Projectleider

Inhoudsopgave

Samenvatting en conclusie	5
1 Achtergrond en opzet van het onderzoek	6
1.1 Inleiding	6
1.2 Opzet van het onderzoek	7
2 Resultaten enquête	8
Bijlage Berekening tarieven	12

Samenvatting en conclusie

Doel van het onderzoek

Het doel van het onderzoek was inzicht te verschaffen in de stand van zaken op het gebied van de notariële tarieven in de registergoederenpraktijk en de familiepraktijk. Hierbij is gebruik gemaakt van negen situaties die een goed beeld geven van het deel van de notarispraktijk waarmee veel consumenten in aanraking komen. Het onderzoek is een deelonderzoek van de tweejaarlijkse Trendrapportage waarmee de ontwikkelingen in de notariële dienstverlening worden gevolgd.

Duidelijke spreiding tussen gehanteerde tarieven

Notariskantoren hanteren duidelijk verschillende tarieven. Bij alle negen bevroegde situaties is een aanzienlijke spreiding rond het gemiddelde tarief. Deze spreiding blijkt zowel uit de standaarddeviatie als het verschil tussen de hoogste 5% en de laagste 5%. Bij alle negen situaties brengt de hoogste 5% ongeveer twee keer zoveel in rekening als de goedkoopste 5%. In enkele situaties is dit verschil nog groter.

Tarieven in de familiepraktijk gestegen; in de registergoederenpraktijk gedaald

De tarieven voor situaties die betrekking hebben op de familiepraktijk zijn in de afgelopen twee jaar duidelijk gestegen. Het gemiddelde tarief voor een los testament laat een stijging zien van 17%. Het opstellen van huwelijkse voorwaarden is 15% duurder geworden. De stijging van de tarieven die ook in voorgaande jaren reeds te zien was, heeft zich doorgezet.

De omgekeerde tendens is te zien bij de tarieven in de registergoederenpraktijk. In vergelijking met de eerdere metingen valt op dat de tarieven verder zijn gedaald. Daar waar in 2002 nog sprake was van stabilisatie van de prijzen, vindt nu een verdere daling plaats. Met name voor de duurdere woningen zijn de tarieven duidelijk lager. Grootste verschil treedt op bij de duurste woning (€ 590.000, situatie 8), waar een daling van bijna een kwart is te constateren. Uitzondering op deze daling is het transport van een groenstrook. De kosten nemen voor deze situatie toe met 16%.

Kleinste notariskantoren meestal het goedkoopste

De omvang van het notariskantoor heeft een relatie met de hoogte van het tarief. Kantoren met vier of meer notarissen zijn in zes van de negen gevallen meer dan 10% duurder dan gemiddeld. Kantoren met één notaris zijn in de meeste gevallen het goedkoopst, hoewel de verschillen ten opzichte van kantoren met twee notarissen klein zijn.

Tarieven in grote steden meestal het hoogste

Uit het onderzoek blijkt dat met name de regio's Amsterdam, Rotterdam en 's-Gravenhage duurder dan gemiddeld zijn. Deze steden hebben ook meer dan gemiddeld grote kantoren in hun regio. Goedkoper dan gemiddeld zijn met name de ring Roermond en de ring Zwolle.

Honorarium notaris bepaalt grootste deel van het consumententarief

Het tarief dat de consument betaalt bestaat - afhankelijk van de situatie - voor 70 tot 80% uit het honorarium en de recherchekosten van de notaris. Relatief gezien zijn de bijkomende kosten het hoogste bij het opstellen van huwelijkse voorwaarden, waar de griffierechten en de CTR-kosten bijna 20% van het totale tarief voor hun rekening nemen. Bij een los testament zijn de bijkomende kosten relatief het laagst. De meeste bijkomende kosten zijn in de afgelopen jaren duidelijk gestegen. Alleen de stijging van de griffierechten heeft merkbare invloed op de ontwikkeling van het consumententarief.

1 Achtergrond en opzet van het onderzoek

1.1 Inleiding

De gevolgen van de nieuwe Wet op het notarisambt zijn in de periode 1999-2002 in kaart gebracht door de Monitorcommissie Notariaat. Jaarlijks is gerapporteerd over de effecten op de bedrijfsvoering, de kwaliteit van de notariële dienstverlening, de continuïteit, de toegankelijkheid en de ontwikkeling van de tarieven. Aan de Tweede Kamer is toegezegd ontwikkelingen op dit gebied te blijven volgen. Inzicht is nodig in de mate waarin een goede uitoefening van de notariële kernfunctie plaatsvindt. Om deze reden wordt een tweejaarlijkse Trendrapportage uitgevoerd. In opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) van het ministerie van Justitie heeft Research voor Beleid in dit verband een deelonderzoek uitgevoerd naar tarieven van veel voorkomende akten.

Doelstelling

Het doel van het deelonderzoek was inzicht te verschaffen in de stand van zaken op het gebied van de notariële tarieven in de registergoederenpraktijk en de familiepraktijk. Hierbij wordt gebruik gemaakt van negen situaties die een goed beeld geven van het deel van de notarispraktijk waarmee veel consumenten in aanraking komen.

Situaties

Voor het onderzoek naar de tarieven is gebruik gemaakt van negen situaties die grotendeels ook in voorgaande metingen zijn gebruikt. Hierdoor is het mogelijk ontwikkelingen te signaleren. Er zijn zowel situaties uit de registergoederenpraktijk als de familiepraktijk aanwezig. In deze situaties wordt gevraagd naar het honorarium dat het notariskantoor in rekening zou brengen en - indien van toepassing - naar de bijkomende rekerchekosten. Het gaat om de volgende situaties.

1. Het opstellen van huwelijkse voorwaarden vóór het huwelijk met uitsluiting van elke huwelijks-goederengemeenschap inclusief het opmaken van gelijkkluidende testamenten. Geen van beide partners is eerder gehuwd geweest en de partners hebben nog geen kinderen.
2. Het opstellen van een samenlevingscontract zonder testamenten. Beide partners zijn ongehuwd.
3. Het opstellen van een los testament met het doel een goede vriend enige erfgenaam te maken. Testateur is ongehuwd en heeft geen kind.
4. Het transport van een huis van € 245.000,- in volle eigendom, inclusief hypotheekakte voor hetzelfde bedrag. Beide akten passeren op dezelfde dag. De koopakte is opgemaakt door de makelaar.
5. Het transport van een huis van € 113.500,- inclusief hypotheekakte met hetzelfde bedrag en twee gelijkkluidende testamenten op de langstlevende. De akten passeren op dezelfde dag. De koopakte moet ook door de notaris worden opgemaakt. De partners zijn gehuwd en hebben twee kinderen.
6. Het transport van een tuinpad (groenstrook) met een oppervlakte van 80 m² gekocht voor € 1.185,- van een buurman. Voor het tuinpad dienen geen erfdienstbaarheden te worden gevestigd. Partijen willen geen koopakte en direct overdragen.
7. Het transport van een huis van € 363.000,- in volle eigendom, inclusief hypotheekakte voor hetzelfde bedrag. Beide akten passeren op dezelfde dag. De koopakte is opgemaakt door de makelaar.
8. Het transport van een huis van € 590.000,- in volle eigendom, inclusief hypotheekakte voor hetzelfde bedrag. Beide akten passeren op dezelfde dag. De koopakte is opgemaakt door de makelaar.
9. Het opmaken van een hypotheekakte met geldlening, met een inschrijving van € 250.000,- inclusief het doorhalen van de oude hypotheek.

1.2 Opzet van het onderzoek

Veldwerk

Het onderzoek is uitgevoerd door middel van een enquête onder alle notariskantoren in Nederland. In totaal zijn 778 enquêtes verzonden. Kantoren met meerdere vestigingen hebben slechts één vragenlijst toegestuurd gekregen. Deze vragenlijst is ad random aan één van de vestigingen verstuurd.

Alle notariskantoren hebben een schriftelijke vragenlijst met een begeleidende brief ontvangen. Respondenten konden naar behoefte de schriftelijke vragenlijst invullen en deze per post of fax toezenden of de vragen via internet beantwoorden. De geretourneerde vragenlijsten die per post en fax zijn verzonden, zijn door een medewerker van Research voor Beleid in een elektronisch bestand ingevoerd. Om fouten in de verwerking van de opgegeven bedragen uit te sluiten, zijn de gegevens dubbel ingevoerd. Het elektronisch bestand met de gegevens van de schriftelijke vragenlijst is vervolgens samengevoegd met de resultaten van de internetenquête.

Respons

In totaal zijn 778 enquêtes verzonden. Daarvan zijn er 272 (35%) teruggezonden. In de onderstaande tabel is de verdeling van de respons over verschillende grootteklassen weergegeven en vergeleken met de populatie.

Tabel 1.1 Vergelijking respons met de populatie

	Respons	Populatie
1 notaris	57%	53%
2 notarissen	30%	30%
3 notarissen	7%	9%
4 of meer notarissen	6%	8%
Totaal	100%	100%

De verdeling van de respons over de verschillende grootteklassen komt redelijk overeen met de populatie. Naar verhouding hebben iets meer kleine notariskantoren de enquête wel ingevuld en iets meer grote notariskantoren niet gereageerd. Om vertekening van de onderzoeksresultaten door onder- of oververtegenwoordigde categorieën in de respons te voorkomen, zijn de enquête-uitkomsten gewogen naar de populatie. Ieder kantoor krijgt daartoe een weegfactor gebaseerd op de grootteklasse waartoe het kantoor behoort. Op deze wijze is het mogelijk representatieve uitspraken te doen over alle notariskantoren in Nederland. Daarnaast maakt weging vergelijking tussen verschillende metingen mogelijk, omdat zo eventuele fluctuaties in de respons worden opgevangen.

Analyse

In de enquête is alleen naar de variabele kosten gevraagd: het honorarium en de kadasterkosten die de notaris in rekening brengt voor het onderzoek in verband met het opmaken van de akte (recherchekosten). Deze bedragen zijn exclusief BTW. In deze rapportage zijn de kosten weergegeven zoals de consument deze uiteindelijk betaalt. Dit betekent dat het honorarium en de recherchekosten zijn verhoogd met BTW en de overige bijkomende vaste kosten. Een overzicht van de bijkomende kosten en de wijze waarop het consumententarief is berekend, is opgenomen in bijlage 1.

De uitkomsten van de enquête zijn vergeleken met de resultaten van het eerder uitgevoerde onderzoek naar de notaristarieven in 2002. De genoemde tarieven in de rapportage *Gegevensverzameling ten behoeve van de Commissie Monitor Notariaat* zijn hiervoor gebruikt.

2 Resultaten enquête

Gemiddelde tarieven negen situaties

Notariskantoren is gevraagd voor negen situaties aan te geven welke tarieven zij gemiddeld genomen in rekening brengen. Uitgangspunt daarbij is dat cliënten inkomens hebben boven bijstandsniveau. Het gaat om gebruikelijke werkzaamheden zonder spoedeisend belang.

In de onderstaande tabel zijn de gemiddelde tarieven opgenomen. Daarnaast is de spreiding weergegeven. De nummers bij de situaties verwijzen naar de nummers en beschrijvingen zoals weergegeven in paragraaf 1.1. Tussen haakjes staat voor iedere situatie aangegeven door hoeveel respondenten de betreffende vraag is beantwoord.

Tabel 2.1 Gemiddelde tarieven en spreiding voor negen situaties

		Gemiddelde	stdev	Laagste 5%	laagste 25%	mediaan	hoogste 25%	hoogste 5%
situatie 1	(272)	€ 868	€ 193	€ 526	€ 655	€ 849	€ 1.117	€ 1.386
situatie 2	(272)	€ 388	€ 69	€ 269	€ 306	€ 376	€ 474	€ 576
situatie 3	(270)	€ 286	€ 81	€ 160	€ 201	€ 277	€ 396	€ 522
situatie 4	(268)	€ 1.599	€ 259	€ 1.067	€ 1.276	€ 1.595	€ 1.927	€ 2.158
situatie 5	(266)	€ 1.882	€ 296	€ 1.326	€ 1.519	€ 1.864	€ 2.262	€ 2.558
situatie 6	(259)	€ 578	€ 171	€ 319	€ 411	€ 531	€ 806	€ 1.062
situatie 7	(268)	€ 1.817	€ 360	€ 1.146	€ 1.371	€ 1.780	€ 2.288	€ 2.550
situatie 8	(267)	€ 2.284	€ 721	€ 1.194	€ 1.478	€ 2.146	€ 3.317	€ 3.859
situatie 9	(259)	€ 868	€ 141	€ 610	€ 701	€ 859	€ 1.046	€ 1.222

Uit de tabel blijkt dat duidelijke tariefverschillen optreden tussen de kantoren. Bij alle negen situaties is een aanzienlijke spreiding rond het gemiddelde. Deze spreiding blijkt zowel uit de standaarddeviatie als het verschil tussen de hoogste 5% en de laagste 5%. Bij alle situaties brengt de hoogste 5% ongeveer twee keer zoveel in rekening als de goedkoopste 5%. In enkele situaties is dit verschil nog groter.

Voor acht van de negen situaties zijn ook in eerdere jaren tarieven onderzocht. In de onderstaande tabel is de ontwikkeling van de tarieven weergegeven aan de hand van indexcijfers.

Tabel 2.2 Ontwikkelingen in tarieven 1999 – 2004 (1999 = 100)

	1999	2000	2001	2002	2004	Vershil 2002-2004
situatie 1	100	113	131	140	160	15%
situatie 2	100	111	119	127	139	10%
situatie 3	100	140	154	169	197	17%
situatie 4	100	94	97	97	90	-8%
situatie 5	100	96	105	119	110	-7%
situatie 6	100	niet zuiver	167	178	206	16%
situatie 7	100	onbekend	94	96	83	-13%
situatie 8	100	onbekend	84	85	64	-24%

De tarieven in 2004 voor situaties die betrekking hebben op de familiepraktijk (situatie 1 tot en met 3) zijn in vergelijking met de laatste meting in 2002 duidelijk gestegen. Het gemiddelde tarief voor een los testament (situatie 3) laat een stijging zien van 17%. Het opstellen van huwelijkse voorwaarden (situatie 1) is 15% duurder geworden. De stijging van de tarieven die ook in voorgaande jaren reeds te zien was, heeft zich doorgezet.

De omgekeerde tendens is te zien bij de tarieven in de registergoederenpraktijk. In vergelijking met de eerdere metingen valt op dat de tarieven verder zijn gedaald. Daar waar in 2002 nog sprake was van stabilisatie van de prijzen, vindt nu een verdere daling plaats. Met name voor de duurdere

woningen (€ 363.000, situatie 7 / € 590.000, situatie 8) zijn de tarieven ten opzichte van de vorige meting duidelijk lager. Grootste verschil treedt op bij situatie 8, waar een daling van bijna een kwart is te constateren. Uitzondering op deze daling is het transport van een groenstrook (situatie 6). De kosten nemen voor deze situatie toe met ruim 16%.

Gemiddelde tarieven per grootteklasse en regio

De tarieven zijn ook uitgesplitst naar vier grootteklassen gebaseerd op het aantal notarissen per kantoor. De gemiddelde tarieven zijn in tabel 2.3 weergegeven. De rood gearceerde cellen geven aan dat bij deze categorie de tarieven minimaal 10% boven het gemiddelde liggen.

Tabel 2.3 Gemiddelde tarieven per grootteklasse

	1 notaris	2 notarissen	3 notarissen	4 of meer notarissen
situatie 1	€ 837	€ 865	€ 914	€ 1.024
situatie 2	€ 386	€ 385	€ 384	€ 418
situatie 3	€ 276	€ 280	€ 294	€ 370
situatie 4	€ 1.563	€ 1.621	€ 1.604	€ 1.757
situatie 5	€ 1.820	€ 1.861	€ 1.995	€ 2.215
situatie 6	€ 553	€ 561	€ 560	€ 798
situatie 7	€ 1.753	€ 1.856	€ 1.895	€ 2.021
situatie 8	€ 2.152	€ 2.399	€ 2.487	€ 2.541
situatie 9	€ 850	€ 864	€ 923	€ 944

Uit de tabel valt op te maken dat het aantal notarissen invloed heeft op de gemiddelde tarieven. Kantoren met vier of meer notarissen zijn in zes van de negen gevallen meer dan 10% duurder dan gemiddeld. Kantoren met één notaris zijn in de meeste gevallen het goedkoopste, hoewel de verschillen ten opzichte van kantoren met twee notarissen klein zijn.

Op basis van de indeling van notariskantoren in 19 ringen is ook een uitsplitsing van de gemiddelde tarieven per regio te geven. In de onderstaande tabel zijn de regionale tarieven weergegeven. De groene cellen geven aan dat de tarieven daar 10% goedkoper zijn, de rood gearceerde cellen zijn 10% duurder dan gemiddeld.

Tabel 2.4 Gemiddelde tarieven per regio

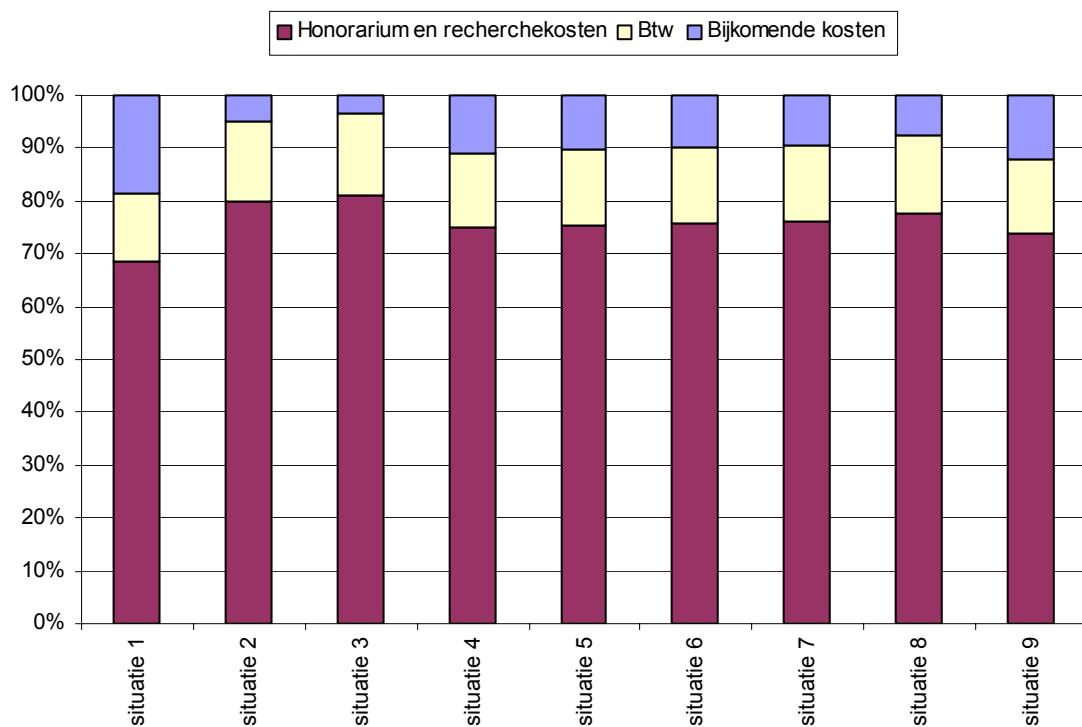
	situatie 1	situatie 2	situatie 3	situatie 4	situatie 5	situatie 6	situatie 7	situatie 8	situatie 9
Alkmaar	€ 781	€ 377	€ 255	€ 1.639	€ 1.838	€ 639	€ 1.807	€ 2.301	€ 870
Almelo	€ 979	€ 368	€ 293	€ 1.363	€ 1.769	€ 543	€ 1.496	€ 1.663	€ 756
Amsterdam	€ 929	€ 453	€ 333	€ 1.885	€ 2.182	€ 683	€ 2.139	€ 2.694	€ 980
Arnhem	€ 909	€ 392	€ 291	€ 1.647	€ 2.052	€ 562	€ 1.820	€ 2.199	€ 863
Drenthe	€ 803	€ 366	€ 260	€ 1.495	€ 1.724	€ 499	€ 1.702	€ 2.217	€ 798
Breda	€ 878	€ 386	€ 302	€ 1.659	€ 1.885	€ 522	€ 1.927	€ 2.536	€ 877
Dordrecht	€ 836	€ 379	€ 222	€ 1.545	€ 1.749	€ 517	€ 1.798	€ 2.314	€ 880
's-Gravenhage	€ 885	€ 405	€ 331	€ 1.649	€ 1.980	€ 709	€ 1.877	€ 2.283	€ 922
Groningen	€ 784	€ 335	€ 238	€ 1.658	€ 1.834	€ 469	€ 1.991	€ 2.775	€ 826
Haarlem	€ 932	€ 411	€ 292	€ 1.665	€ 1.795	€ 577	€ 1.931	€ 2.638	€ 897
's-Hertogenbosch	€ 925	€ 415	€ 309	€ 1.628	€ 1.922	€ 589	€ 1.924	€ 2.443	€ 880
Fryslân	€ 791	€ 367	€ 255	€ 1.502	€ 1.725	€ 481	€ 1.670	€ 1.962	€ 791
Maastricht	€ 822	€ 360	€ 272	€ 1.564	€ 1.830	€ 517	€ 1.733	€ 1.950	€ 856
Middelburg	€ 774	€ 314	€ 225	€ 1.781	€ 1.845	€ 510	€ 2.054	€ 2.962	€ 888
Roermond	€ 908	€ 370	€ 256	€ 1.371	€ 1.655	€ 495	€ 1.471	€ 1.736	€ 746
Rotterdam	€ 913	€ 387	€ 315	€ 1.743	€ 2.061	€ 698	€ 2.000	€ 2.645	€ 967
Utrecht	€ 839	€ 400	€ 300	€ 1.485	€ 1.907	€ 574	€ 1.650	€ 1.923	€ 874
Zutphen	€ 855	€ 403	€ 277	€ 1.462	€ 1.777	€ 601	€ 1.598	€ 1.910	€ 790
Zwolle	€ 789	€ 361	€ 256	€ 1.397	€ 1.740	€ 505	€ 1.549	€ 1.810	€ 783
Totaal	€ 868	€ 388	€ 286	€ 1.599	€ 1.882	€ 578	€ 1.817	€ 2.284	€ 868

Uit de bovenstaande tabel blijkt dat met name de regio's Amsterdam, Rotterdam en 's-Gravenhage duurder dan gemiddeld zijn. Deze steden hebben ook meer dan gemiddeld grote kantoren in hun regio. Goedkoper dan gemiddeld zijn met name de ring Roermond en de ring Zwolle.

Tarieven nader bekeken

Zoals aangegeven in hoofdstuk 1 is het uiteindelijke tarief dat de consument betaalt, opgebouwd uit verschillende onderdelen. Voor een deel bestaan de kosten uit het honorarium van de notaris en, indien van toepassing, de researchkosten. Daarnaast wordt het tarief bepaald door de BTW en de overige bijkomende kosten (zie ook bijlage 1). In de onderstaande figuur is weergegeven hoe het tarief is opgebouwd.

Figuur 2.1 Opbouw van het tarief

Uit de bovenstaande figuur blijkt dat het tarief dat de consument betaalt - afhankelijk van de situatie - voor 70 tot 80% bestaat uit het honorarium en de researchkosten van de notaris. Relatief gezien zijn de bijkomende kosten het hoogste in situatie 1 (opstellen huwelijkse voorwaarden), waar de griffierechten en de CTR-kosten (inschrijvingskosten Centraal Testamenten Register) bijna 20% van het totale tarief voor hun rekening nemen. In situatie 3 (los testament) zijn de bijkomende kosten relatief het laagst.

Om de ontwikkeling in de consumententarieven in het juiste perspectief te kunnen plaatsen, is voor de bijkomende kosten de ontwikkeling vanaf 2002 weergegeven. Voor de volledigheid zijn ook de huizenprijzen en de consumentenprijzenindex in de onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 2.5 Overzicht ontwikkeling bijkomende kosten, huizenprijzen en consumentenprijzenindex

	2002*	2003	2004	verschil 2002 - 2004
Bijkomende kosten				
Griffierecht huwelijksgoederenregister	€ 113,00	€ 120,00	€ 141,00	25%
Inschrijvingskosten centraal testamenten register	€ 8,17	€ 8,17	€ 8,17	0%
Inschrijvingskosten hypotheekakte Kadaster	€ 81,70	€ 92,15	€ 94,22	15%
Inschrijvingskosten transportakte Kadaster	€ 60,35	€ 74,27	€ 75,94	26%
Inschrijvingskosten transportakte Kadaster klein perceel	€ 40,85	€ 56,53	€ 57,80	41%
Doorhalingskosten hypotheek Kadaster	€ 6,35	€ 7,79	€ 7,97	26%
Registratierecht	€ 3,00	€ 3,00	€ 3,00	0%
Huizenprijzen				
Gemiddelde prijs woonhuis	€ 199.754	€ 204.844	€ 212.354**	6%
Consumentenprijzenindices				
Alle huishoudens, totaal bestedingen (2000=100)	107,6	109,9	111,2***	3,6

* tarieven zoals geldend tijdens meting 2002. Later in 2002 zijn de tarieven verhoogd

** tweede kwartaal 2004

*** voorlopige cijfers augustus 2004

Bronnen: Wet tarieven in burgerlijke zaken, Wet op het centraal testamentenregister, Regeling tarieven Kadaster, Kadaster en CBS

De tabel laat zien dat zowel bij de griffierechten als bij de verschillende kadastertarieven een duidelijke stijging optreedt. In absolute zin gaat het - vooral bij de kadastertarieven - echter om geringe bedragen. Alleen de stijging van de griffierechten heeft merkbare invloed op de ontwikkeling van het consumententarief. Zoals uit figuur 2.1 blijkt maken deze een redelijk deel uit van het consumententarief.

Bijlage Berekening tarieven

Het uiteindelijke tarief dat de notaris in rekening brengt bestaat naast het honorarium en de onderzoekskosten uit bijkomende kosten. In de enquête is uitsluitend gevraagd naar de variabele kosten van de notaris, namelijk het honorarium en de onderzoekskosten. Onderstaand is weergegeven hoe op basis van de variabele kosten het uiteindelijke tarief is berekend. De bedragen van de bijkomende kosten zijn opgenomen in de tabel (daar waar van toepassing) inclusief BTW.

- situatie 1 = honorarium x BTW + griffierecht huwelijksgoederenregister + inschrijvingskosten CTR dubbel
- situatie 2 = honorarium x BTW + inschrijvingskosten CTR dubbel
- situatie 3 = honorarium x BTW + inschrijvingskosten CTR enkel
- situatie 4 = honorarium x BTW + onderzoekskosten x BTW + inschrijvingskosten hypotheekakte kadaster + inschrijvingskosten transportakte kadaster + registratierecht
- situatie 5 = honorarium x BTW + onderzoekskosten x BTW + inschrijvingskosten CTR dubbel + inschrijvingskosten hypotheekakte kadaster + inschrijvingskosten transportakte kadaster + registratierecht
- situaties 6 = honorarium x BTW + onderzoekskosten x BTW + inschrijvingskosten transportakte kadaster klein perceel
- situatie 7 = honorarium x BTW + onderzoekskosten x BTW + inschrijvingskosten hypotheekakte kadaster + inschrijvingskosten transportakte kadaster + registratierecht
- situatie 8 = honorarium x BTW + onderzoekskosten x BTW + inschrijvingskosten hypotheekakte kadaster + inschrijvingskosten transportakte kadaster + registratierecht
- situatie 9 = honorarium x BTW + onderzoekskosten x BTW + inschrijvingskosten hypotheekakte kadaster + doorhalingskosten hypotheek kadaster + registratierecht

---

Bijkomende kosten (inclusief BTW)

---

griffierecht huwelijksgoederenregister	€	141,00
inschrijvingskosten centraal testamenten register enkel	€	9,72
inschrijvingskosten centraal testamenten register dubbel	€	19,44
inschrijvingskosten hypotheekakte Kadaster	€	94,22
inschrijvingskosten transportakte Kadaster	€	75,94
inschrijvingskosten transportakte Kadaster klein perceel	€	57,80
doorhalingskosten hypotheek Kadaster	€	7,97
registratierecht	€	3,57

Research voor Beleid
Schipholweg 13 - 15
Postbus 985
2300 AZ Leiden
telefoon: (071) 5253737
telefax: (071) 5253702
e-mail: rvb@rvbh.nl
www.researchvoorbeleid.nl

